

deze uiterst moeilijke en voor niet-specialisten zelfs verbijsterende materie.

Of de tentoonstelling echter voor de velen, ook de Italianen, die er binnengaan, een openbaring zal wezen, welke hun hart opent voor dieper liggende schoonheden, of althans voor de zoetheid der Maria-verereering of de bitterheid van Christus' lijden, waag ik te betwijfelen: een kleine honderdmaal de bekoring te moeten ondergaan van een „Madonna con Bambino”, of meer dan zestig maal de benauwenis van een „Crocifisso”, moet zelfs den meest gewillige ongeduldig maken, temeer, waar de simpele onbewogenheid der primitieven hem den prikkel der sterke variaties niet vergunt. Dan gaan vanzelf mijn gedachten naar het stille halfduister van een kapel, waar ons de teere kleuren van het fresco langzamerhand het wonder openbaren van overgave en begaafdheid en wij den waren Giotto in zijn menschenlijke Godvruchtigheid den glimlach zien weergeven van den Heilige voor wien de Hemel opengaat. Zulk een ervaring en beleving is blijvender dan die, waartoe het witte doek ons noodt, wapperend boven de volbezette café-tafeltjes van de wereldsche Piazza.

II

Venetië

De gondelier wrikt ons behendig in zijn rank en wiegelend vaartuig door de drukte van het Canal Grande en even vóór de Rialtobrug treft ons eenzelfde bruin doek, nu stijlvol hangend voor den gevel van 't Palazzo Pesaro: „Mostra del Tintoretto”. De kleur is stemmig en toch feestelijk, wondergoed met zijn goud-schijnende letters passend in de sfeer van, dóór alle vervallenheid, trots stralende grandezza. Het groene water klotst tegen de bewierde marmeren stoepen, een grijze duif strijkt neer op een afgebrokkeld kapiteel, een volle motorboot meert aan een smakelooze, blik-overspannen steiger en loost op de smalle ka een dichten, haastigen menschenstroom; wijzelf schuiven een zonnige waterspleet binnen en glijden, geleid door de zangerige kreten van onzen schipper, door een warnet van grachten naar onze tijdelijke woning aan Venetië's open waterkant. Eerste kennismaking met de Doge-stad, waar de glorie der Italiaansche schilderkunst, na het licht en de kleurigheid der Florentijnen, na den zachten gloed der Umbriërs, de warmbroeiende kleur van groenen, bruinen en violetten verloor. Eerste gedachte: Tintoretto's kunst past volkomen bij de verweerde, weidsche paleizen en de menschen-overvolle stad.

Niet minder goed, eer nog treffender dan die in de witte zalen onder de Uffizi, komt aan de groen of grijs behangen wanden van het statige, ruime paleis, deze tentoonstelling uit. Een catalogus met een goede illustratie van elk werk en bovendien bijna steeds van meer dan één treffend detail, vergemakkelijkt het bezien van de 74 doeken.

Giotto—Tintoretto, grooter tegenstelling is haast niet mogelijk. En toch